

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 49. šte. „Slov. Gospodarja“.

1889.

5. decembra.

12.

C. kr. zavod za višjo vzgojo duhovnikov na Dunaji.

V. Premil. gosp. knezoškof dr. Mihael Napotnik.

(Dalje.)

Konjice, zlate Konjice! Vaše preslavno ime svetilo se bode na vekov veke v zgodovini naše Lavantske zgodovine, ker vas je doletela prerodka sreča, da ste staroslavnej naše škofiji 54. a mestu Mariborskemu tretjega knezoškofa dale. Ne v knežjem gradu Konjiškem, ne v krasnem trgu Konjiškem, ne v kakšnem gradiču zunaj trga, ne — v priprosti kmečki hiši starodavne nadžupnije Konjiške tekla je zibelka našega mil. knezoškofa Mihaela. — Ako jo po državni cesti mahneš iz Konjiškega trga proti Slov. Bistrici, zapaziš proti vzhodu, kako da se cesta polagoma iz doline vzdiguje v kreber, dokler se pičlo uro hoda od trga ne zavije za košato šumo. Brdo, ki ti zakrivlje daljni razgled v veliko Tepanjsko ves, zadnjo nadfare Konjiške, imenuje se Tepanjski vrh. Skrajni hiši v tej po brdih raztrošeni vesi pravijo od nekedaj že pri Lipákih. V tej pošteni kmečki hiši zagledali so naš mil. knezoškof kvaterni petek, dne 20. septembra leta 1850 luč sveta. Kmečki botri nesli so jih v cerkev sv. Jurija v Konjicah, da so jim tadanji vikarij Konjiški, sedaj častni korar Lavantske škofije, preč g. Tomaž Rožanc podelili sv. krst na ime nadanangelja sv. Mihaela. Tako iz vode in sv. Duha prerojenega Mihaela prinesli so botri nazaj njegovim osrečenim roditeljem, ki sta oba bila iz Tepanjske vesi doma. Oče Jurij Napotnik, p. d. Lipák, ki še živijo, bili so pri Kolariči doma, a mati Neža, ki že 5 let pri sv. Ani nad Konjicami v hladnem grobu počivajo, rodili so se pri Solarji. Komaj 22 let stara priženili so se kot pošteno kmečko dekle k Lipaku na Tepanjskem vrhu, a le prehitro postali so tam vdova z dvema malima sinkoma.

Če sv. apostol Pavel v svojem prvem listu do ljubljene učenca Timoteja že sploh daje svet mlajšim vdovam, da naj se možé, otroke rodévajo, gospodinjijo (5. pogl. 14 v.), koliko bolj je to potrebno bilo tej mladi vdovi Jeravšekovi (tako so se pisali po svojem prvem možu) na tako obširnem in težavnem kmečkem domu ali gruntu. Pri tem vedela je mlada vdova pravice sinkov svojega rajnega moža, kar je bilo

največ mogoče dobro okovariti. Naš sedanji mil. knezoškof, ki so prvoroden sin drugega zakona, so nekako podobni slavnemu knezoškofu Krškemu dr. Wiery-u, katerih življenje smo v III. odstavku tega spisa popisali, ki so bili tudi prvorojenec, pa še le tretje žene njihovega očeta. Pri Lipákovih na Tepanjskem vrhu, kjer so imeli že hčerko Nežo, dobili so s časom še Mico, Frančka, Ančko in Jerčko, ki je pa še zelo mala umrla. Umrl je tudi Franček, prvorojenec prvega zakona, med tem, ko se je njegov brat A. Jerovšek že pred 20 leti na dobro kmetijo v Slovenjebistriški fari priženil. Mlajši Frančišek iz II. zakona, prevzel je pred leti Lipakovo domačijo ter je bil kmalo potem namesto svojega že priletnega strijca Šimona Napotnika, p. d. Kolariča izvoljen za cerkvenega ključarja toliko obširne nadžupnije Konjiške. Sestre našega mil. knezoškofa izvolile so si pa vse tri deviški stan, katerega skrbno negujejo pri svojem vdovem očetu na njih lastnem posestvu v Tepanjski okolici. Če povem, da očetovega že omenjenega brata Šimona, starejša hči Neža kot sestra Roza vzgledno deluje že 29. leto v redu sv. Vincencija Pavlanskega, sedaj v Mariborski bolnišnici, njeni brat France pa kot o. Leopold Napotnik 5 let kot duhovnik — redovnik sv. Benedikta na samostanski fari sv. Lamberta na Gorenjem Štajarskem, potem bo sleherni mi pritrdil, da je to vzgledna hiša, ki ne vživa zastonj svojega dobrega slovesa pri dalnjih kakor bližnjih sosedah. Ako bi me pa kdo vprašal, zakaj da te podrobnosti tukaj priobčujem, povem mu, da sem zadnjič z veseljem bral poročilo, ki je pravilo, kako sta bila čast. brat duhovnik in sestra nuna oba s Francoskega v Rimu navzoča, ko so sv. Oče tovnjele njunega brata mučenca Janeza Gabrijela, duhovnika družbe sv. Vincencija Pavla, slovesno prišteli vzveličanim služebnikom božjim. Poročevalec ni pozabil omeniti, da druga sestra, ki je nuna na Kitajskem, kjer je njen vzveličani brat svojo kri prelil za sv. vero, ni mogla pravodobno k tej svečanosti dospeti v Rim. Kar sem jaz rad zvedel, o tem sodim, da bodo drugi tudi radi kaj zvedeli.

Ker stariši, če so še tako skrbni, ne morejo otroka vedno na rokah nositi, zlasti na kmetih ne, kjer dostikrat človek ne ve, za katero delo bi poprej prejel, tam je treba dete tem bolj goreče njegovemu angelju varhu pri-

delovali jeden poleg drugega. Sedanji okrajni zastop pa ima 23 slovenskih in 17 nemških ali nemško mislečih. Ta manjšina je gotovo večja, kakor je bila naša in nikakor ni prav, če se že kar naprej obsoja in dolži sedanja večina, da je nestrpna. Pustite nas, da poslušamo nekaj časa, potem nas sodite.

Če uraduje sedanja večina slovenski, je to čisto pravilno. Mestna občina Celjska pa dobi vedno na nemške vloge nemška rešila. Mi smo namreč vsprejeli koj v prvi seji okrajnega odbora vodilo, da bode reševal okrajni zastop vloge v dotičnem jeziku, v katerem jih stranke ulagajo. To pa ni nikakor znak narodne nestrpnosti, temveč je čisto naravno, da rešujemo ulogo slovenskih strank v slovenskem jeziku, ne pa v nemškem, katerega ne razumejo. (Konec prih.)

Izvolitev lavantinskih škofov.

Na svetu se žalost in veselje vedno menjata. Pred štirimi meseci smo žalostni molili: Bog daj rajnemu višjemu pastirju večni mir in pokoj, a te dni smo veseli klicali: Živio, novi milostni knez in škof! Osiročena škofija je dolgo žalostna hodila, a zdaj ko je novega pastirja dobila, razvedrilo se jej je lice, in je veselo in ponosno svojo glavo vzdignila.

Zdaj po dolgih zimskih večerih radovedni Slovenci pozvedavajo: Bog si ga vé, kako novega škofa stavijo? Kakovi obredi, kakove svečanosti se pri tem vršijo? Kdo voli novega škofa in kdo jih posvečuje? Taka radovednost ni greh, in zato vam hočem vsa ova vprašanja kolikor, toliko rešiti.

Po cerkveni postavi bi morali korarji stolne cerkve novega škofa voliti. V našem cesarstvu še v Solnogradu in v Olomucu korarji škofa volijo. V časih pa je rimska stolica iz važnih uzrokov dala pravico škofo imenovati krščanskim vladarjem. Naš presvitli cesar imenujejo veliko večino vseh škofov po celem prostranem cesarstvu. V časih zopet pravica terja, da sv. Oče dovolijo, da nadškof ali osrednji škof voli škofo v svoji pokrajini.

Vsakega škofa pa, naj ga že volijo stolni korarji, ali posvetni knez ali nadškof, morajo sv. Oče rimski papež potrditi, t. j. očitno izpovedati, da je novi škof veljavno izvoljen in vreden škofijske časti, in če bi rimska stolica katerega izvoljenega škofa ne potrdila, bilo bi vse imenovanje prazno.

Leta postava velja za celi katoliški svet, samo — le čudite se — za našo lavantinsko škofijo ne, in tudi za sekovsko in krško škofijo ne. Za našo škofijo knez in nadškof Solnograški škofa ne imenujejo samo, ampak ga tudi potrdijo.

To je tedaj izborna pravica Solnograške

nadškofije, s katero se noben drugi nadškof ne more ponasati. Zato so se rajni sv. oče Pij IX. s Solnograškim nadškofom, ko so prišli v Rim, pošalili ter jih kardinalom predstavili, rekši: Ecco mezzopapa, t. j. glejte, na pol papeža.

Kako pa si je Solnograška škofija pridobila tako imenitne pravice? Starodavna Solnograška nadškofija je bila nekdanj jako obširna — preobširna ter je obsegala vse kraje, ki zdaj lavantinske, sekovske in krške škofo vbogajo. Od leta 1200 do leta 1246 je vladal v Solnogradu sloviti nadškof Eberhard II., katerega so njegovi časi zvali ljubitelja miru. Dobri pastir je prehodil preobširne kraje svoje škofije in je sprevidel, da ena pastirska palica toliko ovac ne more dobro vladati. Zato je predlagal sv. Očetu, da-si na kvar svojim koristim, da hoče v Sekovi in v lavantinski dolini novi škofiji ustanoviti, kar je papež Honorij III., kakor stara pisma svedočijo, rad dovolil.

Kar je Eberhard storiti menil, to je tudi že l. 1228 učinil in je ustanovil našo škofijo v lavantinski dolini na Koroškem. Zbog tega ga papež Inocencij IV. v posebnem listu pohvalijo rekoč: „Ti duhovno stvar od posvetne više ceniš, kakor je tudi prav, in tebi je za božjo reč več mar, kakor za človečjo ter si si pač najboljši delež izvolil, ki ti tudi ne bo odvzet.“

Ustanovitev novih škofij je nadškofa silno veliko stala, a velikodušni in pobožni Eberhard si za vse svoje potroške ni ničesar izgovoril, kakor samo edino pravico, da naj njegovi nasledniki imenujejo in potrjujejo škofo za našo škofijo za vse prihodnje čase. To pravico pa si je le zavoljo tega izgovoril, ker si je bil svest, da bode mati — Solnograška cerkev — hčerko — lavantinsko cerkev — vsak čas najboljšo oskrbela. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Promet meseca novembra t. l. južno-štajarske hranilnice v Celji.

Hranilnih vlog vložilo se je meseca novembra 147 s skupno svoto 55.689 gld. 73 kr., vzdignilo se jih je 5 v znesku 1136 gld. 11 kr., toraj se je meseca novembra t. l. vložilo več za 54.553 gld. 62 kr.

Prošenj za posojila vložilo se je 146 za 131.720 gld., dovolilo se je pa na 106 prošenj 83.820 gld.; odbilo se je 11 prošenj za 4300 fl., zaradi premale hipoteke in 29 prošenj za 43.600 fl. se še ni rešilo.

Odkar hranilnica posluje, t. j. v 4 mesecih, vložilo se je v 512 vlogah 211.617 gold. 6¼ kr., vzdignilo pa samo 7622 gld. 55 kr., tako je stanje vlog koncem novembra t. l. 203.954 gld. 51½ kr. Najnižja vloga je 1 gld.,